

BELGISCHE SENAAT**ZITTING 1992-1993**

23 MAART 1993

Voorstel van wet tot aanvulling van artikel 216 van de nieuwe gemeentewet, wat de politieke activiteiten van de gemeentepolitie betreft

VERSLAG

**NAMENS DE COMMISSIE VOOR DE
BINNENLANDSE AANGELEGENHEDEN
UITGEBRACHT
DOOR DE HEER QUINTELIER**

1. INLEIDING

De Commissie voor de Binnenlandse Aangelegenheden heeft dit voorstel van wet besproken in haar vergaderingen van 10 en 26 november 1992, 8 december 1992, 28 januari en 2 maart 1993.

Dit voorstel van wet, zoals het in de Commissie is goedgekeurd, strekt er toe de leden van de gemeentepolitie de onontbeerlijke vereisten van neutraliteit en

Aan de werkzaamheden van de Commissie hebben deelgenomen

1 Vaste leden: de heren Pede, voorzitter, Bayenet, Cardoen, Daras, De Loor, Flagothier, Guillaume, Hermans, mevrouw Lieten-Croes, de heren Mouton, Pinoie, Scharff, Suykerbuyk, Tavernier, mevrouw Tyberghien-Vandenbussche, de heren Van Aperen, Vancrombruggen, Vandenhaute, Van Hooland, Wierinckx en Quintelier, rapporteur

2 Plaatsvervangers: de heer de Donnée, de dames Nélis en Verhoeven

3 Andere senator: de heer Pataer.

R. A 16040*Zie:***Gedr. St. van de Senaat:**

489 (B.Z. 1991-1992)

Nr 1 Voorstel van wet

SENAT DE BELGIQUE**SESSION DE 1992-1993**

23 MARS 1993

Proposition de loi complétant l'article 216 de la nouvelle loi communale, en ce qui concerne les activités politiques de la police communale

RAPPORT

**FAIT AU NOM
DE LA COMMISSION
DE L'INTERIEUR
PAR M. QUINTELIER**

1. INTRODUCTION

La Commission de l'Intérieur a examiné la proposition de loi au cours de ses réunions des 10 et 26 novembre 1992, 8 décembre 1992, 28 janvier et 2 mars 1993.

Cette proposition, telle qu'elle a été approuvée en commission, tend à imposer aux membres de la police communale les exigences indispensables de neutralité

Ont participé aux travaux de la commission

1 Membres effectifs: MM Pede, président, Bayenet, Cardoen, Daras, De Loor, Flagothier, Guillaume, Hermans, Mme Lieten-Croes, MM Mouton, Pinoie, Scharff, Suykerbuyk, Tavernier, Mme Tyberghien-Vandenbussche, MM Van Aperen, Vancrombruggen, Vandenhaute, Van Hooland, Wierinckx et Quintelier, rapporteur

2 Membres suppléants: M de Donnée, Mmes Nélis et Verhoeven

3 Autre sénateur: M. Pataer.

R. A 16040*Voir:***Document du Sénat:**

489 (S.E. 1991-1992)

N° 1 Proposition de loi

objectiviteit op te leggen. De leden van de gemeentepolitie moeten er zich, bij de uitoefening van hun taken, in alle omstandigheden van onthouden openlijk uiting te geven aan hun politieke overtuiging en mogen niet in het openbaar naar voor treden als lid van een politieke partij. Dit impliceert onder meer dat zij zich niet kandidaat mogen stellen bij verkiezingen.

Het oorspronkelijk voorstel van wet voorzagt ook het lidmaatschap van een politieke partij verboden was.

2. ALGEMENE BESPREKING

Een van de indieners van het voorstel van wet benadrukt dat het actief en effectief lidmaatschap van een politieke partij onverenigbaar is met de uitoefening van politietaken, omdat daarbij een absolute neutraliteit aangewezen is. Bovendien doet de politieke aanhorigheid van een lid van de politie problemen rijzen bij bevorderingen en benoemingen.

Een lid is de mening toegedaan dat, alhoewel het nieuwe tuchtreglement van de rijkswacht bepaalt dat de rijkswachters geen lid mogen worden van een politieke partij, die maatregel niet tot de gemeentepolitie kan worden doorgetrokken. Wel moet de gemeentepolitie, bij de uitoefening van haar taak, een politieke neutraliteit aan de dag leggen.

Het voorstel dat ter bespreking ligt gaat echter veel te ver en dreigt de democratische rechten van een bepaalde bevolkingsgroep te beknotten.

Hij meent bovendien dat het fout is die mensen uit politieke verenigingen uit te sluiten, want zij kunnen, op grond van hun ervaring, een interessante bijdrage leveren tot politieke discussies. Zijn fractie wil dit voorstel ofwel via een amendement, ofwel via overleg, tot het eerste lid beperken. Daardoor wordt het de leden van de gemeentepolitie weliswaar verboden hun politieke overtuiging te uiten, maar kunnen zij zich wel aansluiten bij een politieke partij.

Een ander lid vraagt of de vorige spreker er dan geen probleem in ziet dat een lid van de gemeentepolitie zich kandidaat zou stellen voor de gemeenteraad.

Het eerste lid antwoordt dat een lid van de gemeentepolitie zich geen kandidaat kan stellen bij verkiezingen omdat hij dan openlijk uiting geeft aan zijn politieke overtuiging.

De Minister begrijpt de bekommernis van de auteurs van het voorstel maar vraagt zich af of de voorgestelde oplossing wel de beste is. Hij stelt ook vast dat het voorstel een zeker parallelisme beoogt met het nieuwe tuchtstatuut van de rijkswacht.

Er dient een evenwicht te worden gevonden tussen de vrije uitoefening van de politieke rechten enerzijds

et d'objectivité. Dans l'exercice de leurs tâches, les membres de la police communale doivent, en toutes circonstances, s'abstenir d'exprimer ouvertement leurs convictions politiques et ne peuvent manifester publiquement leur appartenance à un parti politique. Ceci implique notamment qu'ils ne peuvent pas se porter candidats aux élections.

La proposition de loi initiale interdisait également l'affiliation à un parti politique.

2. DISCUSSION GENERALE

L'un des auteurs de la proposition de loi souligne que l'appartenance active et effective à un parti politique est incompatible avec l'exercice de tâches de police, parce que celles-ci exigent une neutralité absolue. En outre, l'appartenance politique d'un membre de la police soulève des problèmes pour ce qui est des promotions et des nominations.

Un membre estime que si le nouveau règlement disciplinaire de la gendarmerie dispose que les gendarmes ne peuvent pas devenir membres d'un parti politique, l'on ne peut pas prévoir la même chose pour ce qui est de la police communale. Il faut, néanmoins, qu'elle fasse preuve de neutralité politique dans l'exercice de sa mission.

Toutefois, la proposition à l'examen va beaucoup trop loin et elle risque de porter atteinte aux droits démocratiques d'une certaine catégorie de la population.

L'intervenant considère en outre qu'il est erroné d'exclure d'associations politiques ces personnes qui peuvent apporter, grâce à leur expérience, une contribution intéressante aux discussions politiques. Son groupe souhaite limiter la proposition à son premier alinéa, soit par le biais d'un amendement, soit par la voie d'une concertation. Il serait simplement interdit alors aux membres de la police communale de manifester publiquement leurs opinions politiques. Ils pourraient toutefois s'affilier à un parti.

Un autre membre demande si, pour le préopinant, le fait qu'un membre de la police communale se porte candidat au conseil communal ne pose pas de problème.

Le premier intervenant répond qu'un membre de la police communale ne peut pas être candidat aux élections car, en le faisant, il manifeste ouvertement ses convictions politiques.

Le ministre comprend le souci des auteurs de la proposition, mais il se demande si la solution proposée est bien la meilleure. Il constate également que la proposition vise à un certain parallélisme avec le nouveau statut disciplinaire de la gendarmerie.

Il faut trouver un équilibre entre le libre exercice des droits politiques, d'une part, et l'obligation de

en de verplichte neutraliteit bij de uitoefening van de politietaken anderzijds. Hij wil ook dat de burge-meesters over de nodige middelen beschikken om, bijvoorbeeld, te kunnen optreden tegen het aanbrengen van politieke slogans op de persoonlijke kleerkasten, zoals hij zelf heeft kunnen vaststellen in een commissariaat van een grote Brusselse gemeente.

Daarnaast wijst hij echter op de feitelijke toestand: de rijkswacht is steeds aan bepaalde neutraliteitsverplichtingen onderworpen geweest en het nieuwe tuchtstatuut brengt hierin weinig verandering, terwijl er bij de gemeentepolitie traditioneel een meer uitgesproken politiek engagement bestaat.

Als dit voorstel, waar hij principieel niet tegen is, wordt aangenomen, kan men misschien beter opteren voor de formule die in de wet van 1975 voor de militairen is uitgewerkt: militairen mogen zich niet met de actieve politiek inlaten.

Een derde lid meent toch bezwaren van politieke aard te moeten opperen. Het is zeer de vraag of de wetgever werkelijk een parallelisme met het tuchtreglement van de rijkswacht dient na te streven.

Ofschoon spreker het eens is met het neutraliteitsbeginsel omdat een lid van de gemeentepolitie binnen de gemeente een zekere terughoudendheid in acht moet nemen, meent hij toch dat het verbod om zich bij een politieke partij aan te sluiten te ver gaat aangezien er op dit ogenblik geen enkel verbod in die zin geldt.

Dat zou trouwens neerkomen op een beknotting van de politieke rechten. Het lid is het dus eens met het eerste lid van artikel 1, maar niet met het tweede lid: het passief lidmaatschap van een politieke partij moet toegestaan zijn.

Een van de indieners van het wetsvoorstel heeft begrip voor de bedenkingen en bezwaren maar wijst erop dat hij zich gebaseerd heeft op de verklaringen van de Minister die zijn opgenomen in het verslag over het tuchtrechtelijk statuut van de rijkswacht [Doc. Senaat, nr. 333-2 (B.Z. 1991-1992), blz. 3]): «Anderzijds moet de wet waarborgen dat die nationale politiedienst neutraal en beschikbaar is. Vandaar dus het verbod aan politiek te doen of te staken. De Minister verklaart persoonlijk de mening toegedaan te zijn dat hetzelfde verbod zou moeten gelden voor de gemeentepolitie.»

Hij wil met zijn voorstel vermijden dat politiemensen, zo niet in hun eigen gemeente, dan wel in een andere waar zij woonachtig zijn, kandidaat zijn bij verkiezingen. Dit kan alleen maar tot allerlei ongewenste situaties leiden. Hij is bereid om amendementen te aanvaarden om aan de bezorgdheid van zijn collega's tegemoet te komen.

Een lid heeft er geen bezwaar tegen om te verbieden dat het personeel van de gemeentepolitie zich kandidaat stelt bij verkiezingen, of in het openbaar zijn

neutralité dans l'exercice des tâches de police, d'autre part. Le ministre veut également que les bourgmestres disposent des moyens nécessaires, par exemple, pour agir contre le collage de slogans politiques sur les armoires individuelles des agents, dont il a pu faire lui-même la constatation dans un commissariat d'une grande commune bruxelloise.

Cela dit, il y a une situation de fait: la gendarmerie a toujours eu certaines obligations de neutralité et le nouveau statut disciplinaire n'y change pas grand-chose mais, au sein de la police communale, il existe traditionnellement un engagement politique plus marqué.

Il ajoute que si cette proposition, contre laquelle il n'a pas d'objection de principe, était adoptée, il serait peut-être préférable d'opter pour la formule définie par la loi de 1975 pour les militaires. Ceux-ci ne peuvent pas s'occuper de politique active.

Un troisième commissaire déclare qu'il a quand même des réticences d'ordre politique. La question est de savoir si le législateur doit vraiment viser à un certain parallélisme avec le statut disciplinaire de la gendarmerie.

Bien qu'il puisse se rallier au concept de neutralité — un membre de la police communale a un certain devoir de réserve au niveau de la commune —, il estime qu'une interdiction d'affiliation à un parti politique irait trop loin, étant donné qu'actuellement il n'existe aucune interdiction.

Une telle interdiction emporterait une réduction des droits politiques. Il se dit, dès lors, être disposé à accepter le premier alinéa de l'article premier, mais il rejette le deuxième: l'affiliation passive à un parti politique doit être autorisée.

L'un des auteurs de la proposition de loi comprend les remarques et les objections formulées mais il souligne qu'il s'est basé sur les déclarations du ministre qui sont reproduites dans le rapport sur le statut disciplinaire de la gendarmerie [doc. Sénat n° 333-2 (S.E. 1991-1992), p. 3]: «D'autre part, la loi doit garantir la neutralité et la disponibilité de ce service de police national. C'est pourquoi il est interdit à ses membres de faire de la politique ou de faire la grève. Le ministre estime que cette interdiction devrait valoir aussi pour la police communale.»

Par sa proposition, il veut éviter que des policiers ne soient candidats aux élections, sinon dans leur propre commune, dans une autre où ils habitent. L'autorisation d'être candidat à ces élections entraînerait toutes sortes de situations indésirables. Il est prêt à accepter des amendements répondant au souci de ses collègues.

Un membre ne voit pas d'objection à ce que l'on interdise aux membres du personnel de la police communale de faire acte de candidature aux élections ou

politieke overtuigingen ventileert. Het verbieden van het lidmaatschap van een organisatie met politiek oogmerk gaat echter te ver omdat aldus de democratische rechten worden beperkt. Hij wijst erop dat dit verbod zeer ver kan gaan omdat zeer vele organisaties een politieke achtergrond hebben (fanfares, turnkringen, culturele verenigingen, enz.).

Om die reden zal hij dan ook een amendement indienen op het wetsvoorstel (*cf. infra*).

Een tweede lid stelt vast dat de Minister zeer voorzichtig is en sluit zich aan bij deze voorzichtige benadering. Als dit voorstel zich zou beperken tot een aanpassing van de kieswetgeving zou hij er geen problemen mee hebben. Gaat men echter te ver — en hij waarschuwt voor een te vlugge behandeling van het voorstel — dan zou men inderdaad wel eens voor politieke verrassingen kunnen komen te staan.

Hij meent ook dat het parallellisme met de rijkswacht niet volledig moet worden doorgetrokken.

Uiteraard is er een verschil tussen het actief militeren voor een partij en het hebben van een politieke voorkeur. Dit onderscheid kan echter evengoed worden doorgetrokken naar het andere gemeentepersoneel. Er speelt dus ook een deontologisch aspect mee in deze materie.

Hij stelt dat er verschillende elementen de verhouding tussen de leden van het gemeentelijk politiekorps en het bestuur beïnvloeden zodat een te eenzijdige oplossing niet wenselijk is.

Een derde lid sluit zich aan bij de opmerkingen van het eerste lid en verklaart dat hij diens amendement zal steunen.

Daarnaast wijst hij erop dat de praktische uitwerking van het voorstel tot problemen kan leiden. Er bestaat niet alleen een interpretatieprobleem, zoals de eerste spreker terecht heeft opgemerkt, er rijst ook een praktisch probleem inzake de controle. Het verbod om « openlijk uiting te geven aan hun politieke overtuiging » is controleerbaar. Hoe zal men echter het verbod op het lidmaatschap van een politieke partij, zoals bepaald in het tweede lid van artikel 1, doen naleven?

Bovendien kan dit verbod tot een aantal hypocriete toestanden leiden. Wat is het verschil tussen iemand die lid is van een politieke partij — en daardoor bepaalde voordelen heeft genoten — en iemand van wie een familielid in de gemeenteraad zetelt?

Een van de indieners geeft toe dat iedereen de burgerrechten en de politieke rechten moet kunnen uitoefenen maar wijst erop dat er groot gevaar dreigt wanneer politieagenten zich bij een politieke partij aansluiten, vooral wanneer die van uiterst rechtse signatuur is.

de faire connaître publiquement leurs convictions politiques. Il estime, toutefois, qu'interdire l'affiliation à une organisation poursuivant des fins politiques, c'est aller trop loin, car cela revient à restreindre les droits démocratiques. Il souligne que cette interdiction peut avoir de très profondes conséquences étant donné que les organisations à avoir un arrière-plan politique sont fort nombreuses (fanfares, cercles de gymnastique, associations culturelles, etc.).

C'est pourquoi il déposera un amendement à la proposition (voir ci-après).

Un second membre dit souhaiter observer la même prudence que le ministre. Si la proposition se bornait à adapter la législation électorale, il n'y aurait aucun problème en ce qui le concerne. Mais, en allant trop loin — et il met en garde contre une adoption trop rapide de la proposition —, l'on pourrait fort bien aller au-devant de surprises politiques.

Il pense également qu'il ne faut pas pousser jusqu'au bout le parallélisme avec la gendarmerie.

Certes, il y a une différence entre le fait de militer activement pour un parti et le fait d'avoir une préférence politique, mais cette distinction peut valoir autant pour les autres membres du personnel communal. La question présente donc aussi un aspect déontologique.

Il souligne que la relation entre les membres du corps de police communale et l'autorité communale est influencée par des éléments divers et que, dès lors, une solution trop unilatérale n'est pas souhaitable.

Un troisième membre s'associe aux remarques du premier intervenant et déclare qu'il appuiera l'amendement de celui-ci.

Il ajoute que la mise en œuvre pratique de la proposition pourra soulever des problèmes. Il existe non seulement un problème d'interprétation, comme le premier intervenant l'a signalé à juste titre, mais aussi un problème pratique de contrôle. L'interdiction de manifester publiquement des opinions politiques est contrôlable. Mais comment faire respecter l'interdiction de s'affilier à un parti politique, comme le prévoit le second alinéa de l'article 1^{er}?

Par ailleurs, cette interdiction peut conduire à des hypocrisies. Quelle différence y a-t-il entre celui qui est membre d'un parti politique — et qui a bénéficié, de ce fait, de certains avantages — et celui dont un membre de la famille siège au conseil communal?

Un des auteurs de la proposition de loi admet qu'il faut que chacun puisse jouir de ses droits civils et politiques, mais souligne que l'affiliation d'agents de police à un parti politique — notamment d'extrême droite — peut être très dangereuse.

Spreeker verklaart bereid te zijn een amendement goed te keuren dat het tweede lid van artikel 1 doet vervallen.

De Minister blijft bij zijn verklaringen die hij tijdens de bespreking van het tuchtstatuut van de rijkswacht heeft afgelegd maar wijst erop dat er een aantal praktische en legistische bezwaren zijn tegen het voorstel van wet.

Hij meent ook dat in deze materie een snelle beslissing, noodzakelijk is, maar zou het betreuren indien de Senaatscommissie dit voorstel zonder meer zou verwerpen, omdat aldus voor de buitenwereld de indruk zou kunnen ontstaan dat het Parlement geen enkel bezwaar heeft tegen dergelijke politieke activiteiten.

Samengevat worden tegen het voorstel twee fundamentele bezwaren opgeworpen:

— de politieke rechten van een bepaalde categorie van burgers worden beperkt;

— de beperking wordt enkel opgelegd aan de leden van de gemeentepolitie, terwijl ook ander gemeentepersoneel een zekere neutraliteit ten opzichte van de bevolking moet betonen.

De Minister wijst er evenwel op dat deze maatregel zich terecht specifiek tot de gemeentepolitie richt en beperkt omdat zij, net als de Rijkswacht, het monopolie heeft op het gebruik van het wettelijk geweld bij de uitoefening van haar taak. Het is dan ook van fundamenteel belang dat zij bij de uitoefening van deze taak boven elke verdenking van partijdigheid verheven blijft.

De vraag is: welke is de beste manier om die verplichting tot neutraliteit te realiseren?

Bij de rijkswacht is dit niet zo moeilijk omdat enerzijds de hiërarchische overheid schendingen van die neutraliteitsverplichting sanctioneert en, anderzijds, de bevoegde minister erg ver staat van de dagelijkse uitoefening van de rijkswachttaken.

In het voorliggend voorstel, dat voorziet in een inschrijving van de neutraliteit in de gemeentewet, is het de burgemeester die zal sanctioneren.

De burgemeester staat echter veel dichterbij het dagdagelijks beleid. Daardoor wordt het mogelijk dat straffer en bestrafte antagonisten zijn op hetzelfde politieke niveau en kan een sanctie het vermoeden doen ontstaan dat een burgemeester een politiek tegenstrever wil afstraffen.

Daarom lijkt het verkieslijk in de kieswet in te schrijven dat leden van de gemeentepolitie geen kan-

Il est prêt à accepter un amendement visant à supprimer le deuxième alinéa de l'article 1^{er}.

Le ministre maintient les déclarations qu'il a faites au cours de la discussion du statut disciplinaire de la gendarmerie, mais il souligne que la proposition de loi soulève une série d'objections pratiques et légistiques.

Il pense aussi qu'en cette matière, une décision rapide est souhaitable, mais il regretterait que la commission du Sénat rejette purement et simplement la proposition à l'examen, car, en le faisant, elle pourrait donner à penser au monde extérieur que le Parlement n'a aucune objection à l'encontre de telles activités politiques.

En résumé, la proposition soulève deux objections fondamentales, parce que:

— elle limite les droits politiques d'une catégorie déterminée de citoyens;

— elle n'impose cette limitation qu'aux membres de la police communale, alors que les autres membres du personnel communal sont tenus, eux aussi, de faire preuve d'une certaine neutralité à l'égard de la population.

Le ministre note, toutefois, que c'est à juste titre que cette mesure est limitée à la police communale, parce que, comme la gendarmerie, elle a le monopole de l'usage légal de la force dans l'accomplissement de sa mission. Il est, dès lors, extrêmement important qu'elle reste à l'abri de tout soupçon de partialité dans l'exercice de celle-ci.

La question se pose de savoir quelle est la meilleure manière de réaliser l'obligation de neutralité.

A la gendarmerie, il est moins difficile d'y répondre, parce que l'autorité hiérarchique sanctionne les violations du devoir de neutralité et que le ministre compétent est très éloigné du niveau où s'exercent quotidiennement les missions de la gendarmerie.

Selon la proposition à l'examen, qui prévoit l'inscription du devoir de neutralité dans la loi communale, c'est le bourgmestre qui sanctionnera les manquements à celui-ci.

Or, comme le bourgmestre est beaucoup plus proche du niveau où est menée la politique journalière, il pourrait arriver que le «sanctionnant» et le «sanctionné» soient des antagonistes du même niveau politique et la décision d'infliger une sanction pourrait donner à penser que le bourgmestre a voulu punir un adversaire politique.

C'est pourquoi il paraît préférable d'inscrire, dans la loi électorale, l'interdiction, pour les membres de la

didaat mogen zijn. Hieraan dienen een paar bepalingen uit het tuchtstatuut van de militairen of van de rijkswacht worden toegevoegd.

Hij illustreert de huidige problematiek met een voorbeeld. Bij de gemeenteraadsverkiezingen van 1982 stelde zich een militair van de luchtmacht kandidaat. Het beroep tegen deze kandidatuur stoelde op de wet op het tuchtstatuut van het leger uit 1975.

Het Hof van Beroep te Brussel heeft dit beroep verworpen omdat de kieswet geen enkele bepaling bevat die een beroepsmilitair verbiedt zich kandidaat te stellen. Het verbod in de wet op het militair tuchtstatuut kan alleen leiden tot een tuchtrechtelijke sanctie door het leger.

Om dit verbod afdwingbaar te maken moet de onverenigbaarheid van de uitoefening van het politieambt met de kandidaatstelling bij verkiezingen dus in de kieswet worden ingeschreven.

Door de onverenigbaarheid in de kieswet in te schrijven en in de gemeentewet een algemene formule op te nemen die de openbare uiting van de politieke overtuiging verbiedt, voorkomt men:

— dat politiemensen zich kandidaat stellen bij de verkiezingen;

— dat politiemensen openlijk politieke actie voeren als militant van een partij.

Een van de indieners van het wetsvoorstel wil de voorgestelde restrictie wel in de kieswet opnemen, maar wijst er toch op dat hierdoor niet alle problemen worden opgelost. Door het lokale beleid worden ook mensen aangewezen om te zetelen in het O.C.M.W., de intercommunales, de bouwmaatschappijen. Een wijziging van de kieswet zal aan deze toestand niets veranderen terwijl ook op dit vlak een regeling dient te worden gevonden.

Een lid wijst erop dat het verbod op politieke activiteiten, zoals in het eerste lid bepaald, een algemeen verbod is dat betrekking heeft op alle politiek bepaalde mandaten. Desnoods dient dus ook in die wetgeving de onverenigbaarheid te worden ingeschreven.

De Minister wijst in dit verband op artikel 71 van de gemeentewet dat reeds een onverenigbaarheid voorziet voor de uitoefening van een mandaat in de gemeenteraad:

« Van de gemeenteraad kunnen geen deel uitmaken en tot burgemeester kunnen niet worden benoemd:

7° de commissarissen en agenten van politie en de agenten van de openbare macht. »

police communale, d'être candidats aux élections, ainsi que quelques dispositions du statut disciplinaire des militaires ou de la gendarmerie.

Le ministre illustre les difficultés actuelles à l'aide d'un exemple: un militaire de la force aérienne s'est porté candidat aux élections communales de 1982. Un recours fut introduit contre cette candidature, qui était fondé sur la loi de 1975 relative au statut disciplinaire de l'armée.

La Cour d'appel de Bruxelles l'a rejeté, parce que la loi électorale ne comporte aucune disposition interdisant à un militaire de carrière d'être candidat. Celui qui contrevient à l'interdiction inscrite dans la loi relative au statut disciplinaire de l'armée ne peut être frappé que d'une sanction disciplinaire militaire.

Pour imposer le respect de cette interdiction, il faut insérer, dans la loi électorale, une disposition établissant une incompatibilité entre le fait d'exercer une fonction de police et le fait de se porter candidat aux élections.

En procédant ainsi et en insérant dans la loi communale une disposition générale interdisant la manifestation publique d'opinions politiques, l'on évite:

— que des policiers posent leur candidature aux élections;

— que des policiers mènent publiquement des actions politiques en tant que militants d'un parti.

L'un des auteurs de la proposition de loi déclare accepter l'inscription proposée, dans la loi électorale, de l'incompatibilité en question, mais il souligne que cela ne résout pas pour autant tous les problèmes. Au niveau politique local, des personnes sont également désignées pour siéger au sein du C.P.A.S., des intercommunales, des sociétés de construction. Une modification de la loi électorale n'y changera rien, alors qu'il y a également lieu de réglementer les choses à cet égard.

Un commissaire souligne que l'interdiction d'exercer des activités politiques définies au premier alinéa est une interdiction générale, qui vaut pour tous les mandats à caractère politique. Au besoin, il faut, dès lors, également inscrire l'incompatibilité dans cette législation.

A cet égard, le ministre attire l'attention sur l'article 71 de la loi communale, qui prévoit déjà une incompatibilité pour ce qui est de l'exercice d'un mandat au conseil communal:

« Ne peuvent faire partie des conseils communaux ni être nommés bourgmestres:

7° les commissaires et agents de police et les agents de la force publique. »

Er is echter nog een verschil tussen het niet mogen zetelen en het niet kunnen stellen van zijn kandidatuur.

De Minister meent eveneens dat het verbod ook moet worden uitgebreid tot de O.C.M.W.-wet.

Hij wijst er wel op dat het verbod van artikel 71 betrekking heeft op elke gemeenteraad en zich niet beperkt tot de gemeente waar het ambt wordt uitgeoefend.

Samenvattend stelt Voorzitter dat, om effectief te zijn, het wetsvoorstel twee instrumenten moet voorzien:

1. het verbod op politieke activiteiten via een wijziging van de gemeentewet;

2. het verbod om zich kandidaat te stellen voor om het even welke verkiezing, als noodzakelijke aanvulling van het eerste verbod, via een wijziging van het kieswetboek en de O.C.M.W.-wet.

Ingevolge deze bespreking heeft de Commissie beslist in een informele werkgroep, bestaande uit enkele leden van de Commissie, medewerkers van de Minister en een ambtenaar van het Ministerie van Binnenlandse Zaken:

— een consensus-tekst uit te werken op basis van het voorgelegde wetsvoorstel;

— de kieswetgeving aan te passen om, voor de leden van het gemeentelijk politiekorps, de onverenigbaarheid in te schrijven zich kandidaat te stellen bij de verkiezingen.

Op grond van de werkzaamheden van deze werkgroep is een consensustekst tot stand gekomen (zie amendement nr. 2 in hoofdstuk 3: Bespreking van de artikelen en de amendementen). De wijziging van de kieswetgeving impliceert echter legistiek werk van een dusdanige omvang dat de behandeling van het voorgelegde voorstel aanzienlijk zou worden vertraagd. Daarom heeft de Commissie besloten om de Minister te vragen een wetsontwerp uit te werken om de kieswetgeving aan het voorgelegde voorstel aan te passen.

3. BESPREKING VAN DE ARTIKELEN EN DE AMENDEMENTEN

Artikel 1

Bij dit artikel wordt een eerste amendement ingediend, luidende:

« A) *In het eerste lid van dit artikel de woorden « en zich in te laten met politieke activiteiten » te doen vervallen.* »

« B) *Het tweede lid van dit artikel te doen vervallen.* »

Il y a toutefois une différence entre ne pas pouvoir siéger et ne pas pouvoir poser sa candidature.

Le ministre estime, en outre, que l'interdiction doit également être inscrite dans la loi relative aux C.P.A.S.

Il souligne toutefois que l'interdiction prévue à l'article 71 concerne chaque conseil communal et pas seulement celui de la commune dans laquelle la fonction est exercée.

Le président déclare en résumé que, pour être effective, la proposition de loi doit prévoir deux instruments:

1. l'interdiction d'exercer des activités politiques, ce qui nécessite une modification de la loi communale;

2. l'interdiction de poser sa candidature à n'importe quelle élection, qui est le complément nécessaire de la première interdiction, et qui nécessite une modification du Code électoral et de la loi relative aux C.P.A.S.

A la suite de cette discussion, la commission a décidé de charger un groupe de travail informel, composé de quelques membres de la commission, de collaborateurs du ministre et d'un fonctionnaire du ministère de l'Intérieur:

— d'élaborer un texte basé sur la proposition de loi en discussion et sur lequel il pourrait y avoir un consensus;

— d'adapter la législation électorale en vue d'y inscrire l'interdiction, pour les membres du corps de police communale, de poser leur candidature aux élections.

Les travaux de ce groupe de travail ont permis d'élaborer un texte faisant l'objet d'un consensus (voir l'amendement n° 2 du chapitre 3: Discussion des articles et des amendements). La modification de la législation électorale implique toutefois un travail légistique d'une telle ampleur qu'il ralentirait considérablement l'examen de la proposition en discussion. C'est pourquoi la commission a décidé de demander au ministre d'élaborer un projet de loi visant à adapter la législation électorale à la proposition en discussion.

3. DISCUSSION DES ARTICLES ET DES AMENDEMENTS

Article premier

Cet article fait l'objet d'un premier amendement, libellé comme suit:

« A) *Au premier alinéa de cet article, supprimer les mots « et de se livrer à des activités politiques. »*

« B) *Supprimer le deuxième alinéa de cet article.* »

Voor de verantwoording wordt verwezen naar de algemene bespreking.

De werkgroep stelt het volgende amendement voor:

« Dit artikel te vervangen als volgt:

« A) In artikel 216 van de gemeentewet worden tussen het eerste en tweede lid de volgende leden ingevoegd:

« Het is de leden van de gemeentepolitie verboden zich in te laten met politieke activiteiten.

Zij mogen wel lid worden van een politieke partij van hun keuze en de aan de lidmaatschap verbonden rechten uitoefenen. Zij mogen echter geen andere functies vervullen dan die van deskundige, raadgever of lid van een studiecentrum.

Iedere andere actieve deelname aan het politieke leven in een andere hoedanigheid, zelfs buiten de dienst, is hun verboden. »

« B) In het tweede lid van de Nederlandse tekst van hetzelfde artikel 216 worden de woorden « dit verbod » vervangen door de woorden « deze verbodsbepalingen. »

Verantwoording

De plicht tot loyaliteit in dienstverband hangt nauw samen met de plicht tot politieke neutraliteit.

In een systeem waar de politiemans politieke gezagsdragers van verschillende strekkingen moet dienen, kan hij alleen loyaal zijn wanneer hij zich politiek neutraal opstelt. Deze loyaliteit houdt dan in dat de politiemans de opdrachten die hij krijgt uitvoert, zelfs als ze niet stroken met zijn persoonlijke mening en/of politieke overtuiging.

In de relatie naar het publiek toe moet de politieambtenaar een gelijkaardige neutraliteit aan de dag leggen. Hij staat ten dienste van de burger en moet deze onpartijdig en onbevooroordeeld behandelen. Bovendien moet de burger weten dat de politieambtenaren tot wie hij zich uit eigen initiatief wil wenden, zich politiek neutraal gedragen.

Om deze reden is het noodzakelijk dat de politieambtenaren zich niet inlaten met politieke activiteiten.

Daarbuiten is het noodzakelijk de politieke activiteiten van de politieambtenaren te beperken tot specifiek professionele activiteiten, zoals deskundige, raadgever of lid van een studiecentrum.

Het is inderdaad evenmin aanvaardbaar dat een politieambtenaar, zelfs buiten de dienst, openlijk politiek actief is door bijvoorbeeld affiches te

Pour la justification, il y a lieu de se référer à la discussion générale.

Le groupe de travail propose l'amendement suivant:

« Remplacer cet article comme suit:

« A) A l'article 216 de la loi communale, insérer les alinéas suivants entre le premier et le deuxième alinéa:

« Il est interdit aux membres de la police communale de se livrer à des activités politiques.

Ils peuvent s'affilier au parti politique de leur choix et y exercer les droits afférents à leur qualité de membre. Ils ne peuvent toutefois y remplir d'autres fonctions que celles d'expert, de conseiller ou de membre d'un centre d'étude.

Toute autre participation active à la vie politique à un autre titre leur est interdite, même en dehors du service. »

« B) Au deuxième alinéa du texte néerlandais du même article 216, les mots « dit verbod » sont remplacés par les mots « deze verbodsbepalingen. »

Justification

L'obligation de loyauté dans l'exercice des missions est étroitement liée à l'obligation de neutralité politique.

Dans un système dans lequel le policier doit servir des autorités de diverses tendances politiques, il ne peut être loyal que quand il est politiquement neutre. Cette loyauté implique que le policier exécute les missions qui lui sont dévolues, même si elles ne correspondent pas à son opinion personnelle et/ou ses convictions politiques.

Dans la relation avec le public, le fonctionnaire doit faire preuve d'une neutralité identique. Il est au service du citoyen et doit le traiter impartialement et sans préjugés. En outre, le citoyen doit savoir que le fonctionnaire auquel il veut s'adresser d'initiative doit faire preuve d'un comportement politique neutre.

C'est la raison pour laquelle il s'impose que les fonctionnaires de police ne puissent exercer des activités politiques.

Il s'impose en outre de limiter les activités politiques des fonctionnaires de police aux activités spécifiquement professionnelles, telles celles d'expert, de conseiller ou de membre d'un centre d'étude.

Il est tout aussi inacceptable que, même en dehors de son service, un fonctionnaire de police exerce ouvertement des activités politiques e.a. en collant

plakken, vlugschriften uit te delen, meetings te organiseren en toe te spreken, lidgelden van een politieke partij op te halen, enz.

Het uitoefenen van een politiek mandaat is eveneens onverenigbaar met de fundamentele opdrachten van een politiedienst, omdat de politieambtenaar dan tegelijk politieoverheid en -ambtenaar zou kunnen zijn.

Overigens is het zich kandidaat stellen voor de verkiezingen op zich reeds een openlijke politieke daad, en derhalve niet toelaatbaar.

Met het oog op een coherente en eenduidige rechtspraak, die ongetwijfeld op het artikel zal moeten toegepast worden, is de tekst van het amendement ontleend aan de wet van 14 januari 1975, houdende het tuchtstatuut van het leger, artikel 15.

Dit amendement zal de uitwassen tegengaan en de manifeste misbruiken onmogelijk maken. Tegelijkertijd worden de fundamentele rechten van de politieambtenaar als burger gevrijwaard.

Een van de indieners van het wetsvoorstel benadrukt dat het tweede amendement gebaseerd is op een algemene consensus. Op grond van de in de Commissie gevoerde besprekingen was het duidelijk dat het oorspronkelijke wetsvoorstel diende afgezwakt te worden.

De vertegenwoordigers van de verschillende fracties en van het kabinet, zijn in de werkgroep tot een tekst gekomen, die iedereen lijkt te voldoen en die tegelijk aan de oorspronkelijke doelstelling beantwoordt.

Het amendement laat weliswaar toe dat leden van de gemeentepolitie lid worden van een politieke partij, maar verbiedt dat ze zich openlijk inlaten met politieke activiteiten, hetgeen betekent dat ze geen andere functies mogen vervullen dan die van deskundige, raadgever of lid van een studiecentrum.

Een lid vraagt of de verbodsbepaling alleen betrekking heeft op de gemeenten waar de leden van de gemeentepolitie hun ambt uitoefenen.

De Commissie is het erover eens dat het hier een algemeen verbod betreft en dat een lid van de gemeentepolitie zich noch in de gemeente waar hij zijn ambt uitoefent noch in de gemeente waar hij woont, mag kandidaat stellen. Het is de hiërarchische overheid van de gemeente waar de agent in functie is die sanctionnerend zal moeten optreden.

De Minister voegt er aan toe dat, nog afgezien van de samenwerkingsverbanden tussen de gemeenten, er ook akkoorden worden afgesloten die de bevoegdheden van de leden van de gemeentepolitie tot buiten de gemeentegrenzen uitbreiden. Er zijn dus steeds meer

des affiches, en distribuant des tracts, en organisant ou en s'adressant à des meetings, en collectant des contributions au profit des partis politiques, etc.

L'exercice d'un mandat politique dans la propre commune ou ailleurs est incompatible avec les missions fondamentales d'un service de police car, dans ce cas, le policier pourrait à la fois être autorité de police et fonctionnaire de police.

D'ailleurs, le fait de se présenter comme candidat aux élections est déjà en soi un acte ouvertement politique et, par conséquent, il n'est pas admissible.

Dans le but de parvenir à une jurisprudence cohérente et sans équivoque, qui devra indubitablement être appliquée à l'égard de cet article, le texte de l'amendement s'inspire de l'article 15 de la loi du 14 janvier 1975, relative au statut disciplinaire de l'armée.

Cet amendement ira à l'encontre d'excès, rendra impossible des abus manifestes et permettra, en même temps, de préserver les droits fondamentaux du fonctionnaire de police.

L'un des auteurs de la proposition de loi souligne que le second amendement est basé sur un consensus général. Il était apparu clairement, au cours des discussions en commission, qu'il allait falloir édulcorer la proposition initiale.

Les représentants des différents groupes politiques et du cabinet ont mis au point au sein du groupe de travail en question un texte qui semble satisfaire tout le monde et qui répond à l'objectif initialement poursuivi.

L'amendement permet certes aux membres de la police communale de s'affilier à un parti politique, mais il leur interdit de se livrer ouvertement à des activités politiques, ce qui veut dire qu'ils ne peuvent accomplir aucune autre fonction que celle d'expert, de conseiller ou de membre d'un centre d'étude.

Un membre demande si l'interdiction concerne uniquement les communes où les membres de la police communale exercent leurs fonctions.

La commission s'accorde à dire qu'il s'agit, en l'espèce, d'une interdiction générale et qu'un membre de la police communale ne peut faire acte de candidature ni dans la commune où il exerce ses fonctions ni dans celle où il habite. C'est à l'autorité hiërarchique de la commune où l'agent est en fonction qu'il appartient de sanctionner une infraction éventuelle.

Le ministre ajoute, en outre, qu'indépendamment des accords de coopération entre les communes, il y a aussi des accords qui étendent les compétences des membres de la police communale au-delà des limites communales. La police communale a donc de plus en

grensoverschrijdende bevoegdheden van de gemeentepolitie, wat de uitbreiding van het verbod tot buiten de gemeentegrenzen nog evidentier maakt.

Als de hiërarchische overheid van de agent weigert op te treden, kan men nog altijd klacht neerleggen bij de procureur, die de burgemeester kan dwingen de politieke neutraliteit van de gemeentepolitie te waarborgen.

Een lid vraagt of het verbod op politieke activiteiten ook belet dat een lid van de gemeentepolitie, als vertegenwoordiger van een vakorganisatie, syndicale onderhandelingen voert in het overlegcomité van de gemeente.

De Minister wijst erop dat elk lid van het gemeentepersoneel, als vertegenwoordiger van een vakbond, kan geroepen zijn onderhandelingen te voeren met het gemeentebestuur. Het optreden voor een vakorganisatie is geen politieke activiteit die onder deze verbodsbepaling valt. De Minister onderhandelt zelf ook met de syndicale vertegenwoordigers van het Rijkswachtpersoneel.

Daarnaast verklaart ook de Minister dat het tweede amendement grotendeels overeenstemt met de tekst van het tuchtstatuut van het militair personeel. Dit statuut laat de technische inbreng van deskundigen toe in werkgroepen, wat op zich een voordeel is.

Wat de grond van het amendement zelf betreft, meent een lid dat het de politieke rechten te sterk beperkt en het doel, het verbieden van het openlijk uiting geven van een politieke overtuiging, voorbij schiet.

De Minister geeft toe dat hij het verbod liever zag toegespitst op « actieve deelname aan het politieke leven ». Desnoods zal de rechtbank in twijfelgevallen een beslissing moeten nemen. Persoonlijk heeft hij er geen bezwaar tegen dat een lid van de gemeentepolitie een verklaring van *Amnesty International* ondertekent. Wel meent hij dat een lid van de gemeentepolitie de reflex zou moeten hebben om niet deel te nemen aan een lokale, niet-politieke, petitieactie (bijvoorbeeld van een milieugroepering) omdat hij eventueel tegen een actiecomité politieel kan moeten optreden.

Het lid wijst erop dat dit perfect ondervangen wordt door het eerste amendement.

De Minister repliceert dat het zeer moeilijk is om te definiëren wat onder « openlijke » politieke activiteit moet worden verstaan.

Een lid meent dat de oorspronkelijke formulering « openlijke politieke activiteiten » te onduidelijk was en tot betwistingen kon leiden, zodat de omschrijving in het tweede amendement beter is omdat precies aan-

plus de compétences « transfrontalières », ce qui justifie d'autant plus l'extension de l'interdiction au-delà des limites de la commune.

Lorsque l'autorité hiérarchique de l'agent refuse d'intervenir, il est toujours possible de porter plainte auprès du procureur du Roi, qui peut contraindre le bourgmestre à garantir la neutralité politique de la police communale.

Un membre demande si l'interdiction d'exercer des activités politiques emporte, pour un membre de la police communale, l'interdiction de mener des négociations syndicales au sein du comité de concertation de la commune, en qualité de représentant d'une organisation syndicale.

Le ministre répond que tout membre du personnel communal peut, en qualité de représentant d'un syndicat, être appelé à mener des négociations avec l'administration communale. Représenter une organisation syndicale n'est pas une activité politique qui tombe sous le coup de l'interdiction visée ici. Le ministre négocie lui aussi avec les représentants syndicaux du personnel de la gendarmerie.

Le ministre déclare, par ailleurs, que le second amendement correspond pour une large part au texte du statut disciplinaire du personnel militaire. Ce statut permet à des experts de faire des apports techniques au sein de groupes de travail, ce qui est un avantage en soi.

Quant au fond, un membre estime que l'amendement limite trop les droits politiques et qu'il manque l'objectif, qui est d'interdire la manifestation publique d'une opinion politique.

Le ministre reconnaît qu'il préférerait que l'interdiction soit centrée sur « la participation active à la vie politique ». Le tribunal aurait à trancher dans les cas douteux éventuels. Il ajoute qu'il ne voit, personnellement, aucune objection à ce qu'un membre de la police communale puisse contresigner une déclaration d'*Amnesty International*. Il estime, par contre, qu'un membre de la police communale devrait avoir le réflexe de refuser de participer à une pétition non politique locale (organisée, par exemple, par un groupement écologique), parce qu'il se pourrait qu'il soit appelé à prendre part à une intervention de police contre un comité d'action.

L'intervenant fait remarquer que cette question est parfaitement réglée par le premier amendement.

Le ministre réplique qu'il est très difficile de définir ce qu'il faut entendre par une activité politique « manifeste ».

Un membre estime que les termes « activité politique manifeste » initiaux étaient trop imprécis, qu'ils pouvaient soulever des contestations, et que, dès lors, la définition donnée dans le second amendement con-

gegeven wordt welke functies door de leden van het gemeentelijk politiekorps mogen worden uitgeoefend.

Een lid merkt op dat zijn fractie het tweede amendement eigenlijk niet kan goedkeuren. Spreker verklaart begrip te kunnen opbrengen voor de ernstige moeilijkheden in de grote steden, maar dat neemt niet weg dat zijn fractie principiële bezwaren heeft tegen de door de werkgroep voorgestelde tekst:

1. Dit amendement lijkt hem een schending van de burgerlijke en politieke rechten. Ofschoon politieagenten bij de uitoefening van hun ambt blijk moeten geven van neutraliteit, kan men hen toch moeilijk verbieden lid te zijn van een politieke partij. Het is onaanvaardbaar dat fundamentele rechten van een bepaalde categorie burgers worden beknót.

De toelichting verwijst eveneens naar de wet van 24 juli 1992 die rijkswachters verbiedt zich bij een politieke partij aan te sluiten.

Volgens het lid is er bij de Kamer een wetsvoorstel ingediend om precies die maatregel af te zwakken.

2. Het lid is er niet van overtuigd dat de gemeentelijke politieagenten die reeds door extremistische ideologieën zijn «aangetast», door dit verbod hun gedrag zullen wijzigen.

Met dit voorstel kunnen misbruiken zelfs niet bestraft worden. Volgens hem is het zelfs beter dat er leden van de gemeentepolitie lid zijn van democratische politieke partijen met wie een dialoog te voeren is en met wie rechtstreekse contacten mogelijk zijn. Zoniet kan er ongemerkt een corporatisme of zelfs activisme ontstaan binnen structuren die zich naast de democratische structuren ontwikkelen.

3. Spreker vraagt zich af wat de Raad van State zal zeggen over deze inbreuk op het recht van vereniging.

Een ander lid vreest eveneens dat het middel erger is dan de kwaal. Ofschoon niemand wenst dat de gemeentepolitie sympathie toont voor bepaalde extremistische ideologieën, heeft het verbod om lid te worden van een politieke partij de politieagenten er nooit van weerhouden zich racistisch of gewelddadig op te stellen. Het gevolg daarvan is dat het voorstel een zuiver cosmetische maatregel dreigt te blijven.

Spreker vindt het overigens bevreemdend dat het eerste lid bepaalt dat het leden van de gemeentepolitie verboden is zich in te laten met politieke activiteiten, terwijl zij volgens het tweede lid binnen een partij een functie mogen vervullen als deskundige.

Wil men dat leden van de gemeentepolitie zich bij een extremistische partij kunnen aansluiten zonder

vient mieux, parce qu'elle indique avec précision les fonctions que les membres de la police communale peuvent exercer.

Un membre fait remarquer que son groupe peut difficilement s'associer au deuxième amendement. Bien qu'il puisse comprendre qu'il y ait de sérieuses difficultés dans les grandes villes, son groupe est hostile, par principe, au texte de cette proposition, tel qu'il a été libellé par le groupe de travail:

1. L'amendement lui semble violer les droits civils et politiques car, bien que le policier doive faire preuve de neutralité dans l'exercice de ses fonctions, l'on peut difficilement lui interdire d'être membre d'un parti politique. L'on ne peut pas admettre que des restrictions soient apportées aux droits fondamentaux d'une catégorie déterminée de citoyens.

Dans les développements, référence est faite également à la loi du 24 juillet 1992, qui interdit aux gendarmes de s'affilier à un parti politique.

Le membre croit savoir qu'à la Chambre une proposition de loi a été déposée qui vise précisément à en assouplir les dispositions.

2. Le membre dit ne pas être convaincu que l'interdiction souhaitée puisse changer le comportement de membres de la police communale qui sont «contaminés» par des idéologies extrémistes.

La loi proposée ne permettra même pas de réprimer les abus. Il est également préférable, d'après lui, que des membres de la police communale soient membres de partis politiques démocratiques, car cela ouvre la possibilité de dialoguer et d'entretenir un contact direct. Sinon l'on risque d'assister au développement insidieux d'un certain corporatisme, voire d'un certain activisme, au sein de structures parallèles aux structures démocratiques.

3. L'intervenant se demande quel avis le Conseil d'Etat émettra au sujet de cette entrave à la liberté d'association.

Un autre membre craint également que le remède ne soit pire que le mal. Personne ne souhaite que la police communale manifeste sa sympathie pour certaines idéologies extrémistes, mais l'interdiction d'adhérer à un parti politique n'a jamais empêché des policiers d'avoir des comportements racistes ou violents. Par conséquent, la loi proposée risque d'avoir un simple effet cosmétique.

Il lui paraît d'ailleurs assez paradoxal que l'on dispose, au premier alinéa, que les policiers ne pourront se livrer à aucune activité politique, alors que l'on dispose, au deuxième alinéa, qu'ils peuvent remplir une fonction d'expert au sein d'un parti.

Souhaite-t-on que des membres de la police communale puissent s'affilier à un parti extrémiste, à

dat iemand daar weet van heeft en binnen die partij als deskundige optreden? Het tweede amendement biedt dus geen oplossing voor het probleem.

Voorlopig vindt spreker het eerste amendement nog altijd het meest aanvaardbare.

Hij wijst er bovendien op dat politieke vluchtelingen, illegalen, kortom alle personen in moeilijkheden vaker in aanraking komen met de gemeentelijke administratie dan met de politie. Hoewel het voorstel op die categorie gemeentepersoneelsleden niet van toepassing is, is hun houding vaak problematisch.

Een vierde spreker bevestigt dat een lid van de gemeentepolitie zich niet met politieke activiteiten in te laten heeft. De moeilijkheid bestaat er evenwel in duidelijk te formuleren wat de leden van de gemeentepolitie wel mogen doen en wat zij niet mogen doen. Spreker meent dat men de inhoud van de term « deskundige » duidelijker moet omschrijven wil men die term in het voorstel opnemen.

Een andere senator spreekt zijn verwondering uit over de opmerkingen van de tweede spreker: die komen erop neer dat men leden van de gemeentepolitie toelaat welke politieke activiteit dan ook uit te oefenen.

Spreker verklaart de oorspronkelijke lezing van het voorstel te verkiezen boven die van het tweede amendement, waar er op sommige punten tegenpraak bestaat tussen het eerste en het tweede lid.

Het best kan men de regels voor de gemeentepolitie afstemmen op die van de rijkswacht.

De bevolking kan alleen dan vertrouwen hebben in de politie wanneer zij weet dat haar leden zich helemaal niet inlaten met politieke activiteiten.

Een volgende spreker meent dat dit wetsvoorstel met de nodige omzichtigheid dient benaderd te worden. Iedereen in dit land moet het recht hebben zijn politieke overtuiging te uiten door zich bij een politieke partij aan te sluiten. Hoewel ook de leden van het politiekorps dus binnen een politieke partij actief kunnen zijn, moeten zij er zich van onthouden openlijk hun politieke overtuigingen te ventileren: voor zover zij niet openlijk naar buiten treden door het vervullen van een officiële functie binnen een partij, rijst er dus geen enkel probleem.

Om die reden heeft hij dan ook het eerste amendement ingediend. Ook het tweede amendement beoogt, met een weliswaar preciesere omschrijving van de toegelaten activiteiten, deze doelstelling.

Belangrijk is dat leden van de gemeentepolitie naar de bevolking toe neutraal optreden.

l'insu de tout le monde, et qu'ils jouent le rôle d'expert à l'intérieur de ce parti? La solution envisagée dans le cadre du deuxième amendement n'apporte donc aucun remède.

Jusqu'à présent, le premier amendement reste le plus acceptable.

Il souligne en plus que les réfugiés politiques, les clandestins et, d'une manière générale, les personnes ayant des difficultés, ont plus de rapports avec l'administration communale qu'avec la police. Bien que cette catégorie du personnel communal ne soit pas visée par la proposition de loi, son attitude pose souvent des problèmes réels.

Un quatrième intervenant affirme qu'un policier communal ne peut pas se livrer à des activités politiques. Il estime que la question de savoir quelle est la meilleure formule pour indiquer ce que les membres de la police communale peuvent et ne peuvent pas faire, semble quand même soulever un problème, et qu'il vaut mieux préciser la portée du terme « expert », si l'on veut l'utiliser dans le texte de la proposition.

Un autre sénateur s'étonne des remarques du deuxième intervenant: il faudrait presque autoriser les membres de la police communale à se livrer à n'importe quelle activité politique.

Personnellement, il préfère le texte de la proposition initiale à celui du deuxième amendement, qui présente certaines contradictions entre les premier et deuxième alinéas.

L'idéal serait d'aligner les règles applicables à la police communale sur les règles applicables à la gendarmerie.

La population ne peut avoir confiance dans la police que quand elle sait que ses membres ne sont nullement engagés dans des activités politiques.

Un intervenant suivant estime que la proposition de loi à l'examen doit être examinée avec la prudence nécessaire. Tout le monde doit avoir le droit, dans notre pays, d'exprimer ses convictions politiques en s'affiliant à un parti politique. Par conséquent, les membres de la police peuvent aussi être actifs au sein d'un parti politique. Ils doivent, toutefois, s'abstenir d'exprimer ouvertement leurs convictions politiques. Il n'y aura dès lors aucun problème tant qu'ils n'afficheront pas leurs opinions en remplissant une fonction officielle au sein d'un parti.

C'est pour cette raison que l'intervenant a déposé le premier amendement. L'objectif du second amendement, qui décrit de façon plus précise les activités autorisées, est identique.

Il importe que les membres de la police communale adoptent une attitude de neutralité à l'égard de la population.

Een van de indieners van het wetsvoorstel stelt vast dat het probleem in het zuiden en het noorden van het land, in de grote steden en de kleinere gemeenten, blijkbaar op een verschillende manier wordt benaderd. Hoewel hij achter zijn oorspronkelijk voorstel blijft staan, meent hij dat het tweede amendement voor iedereen aanvaardbaar is. Dit amendement voorziet dezelfde beperkingen als voor de militairen. Alhoewel hij toegeeft dat er een ogenschijnlijke tegenspraak bestaat tussen het eerste en tweede lid, berust dit op het onderscheid dat precies wordt beoogd: het verlenen van medewerking aan een politieke partij blijft toegelaten, maar openlijke politieke activiteiten worden verboden.

Een lid vraagt of men, gelet op het verloop van de bespreking, het begrip «plicht tot terughoudendheid» die van de gemeentepolitie wordt verwacht, niet moet omschrijven. Een leidinggevende functie in een partij is voor hem een openbare politieke activiteit die niet door de beugel kan.

Een van de indieners van het voorstel wijst erop dat het tweede amendement iedere publieke uitoefening van politieke activiteiten wil uitsluiten. Dat belet evenwel niet dat een lid van de gemeentepolitie zich bij een politieke partij aansluit en er als deskundige of raadgever optreedt. Die begrippen laten volgens spreker aan duidelijkheid niet te wensen over: een deskundige of een raadsman kan de verkozenen bijstaan zonder bij de besluitvorming betrokken te zijn.

Een ander lid stelt dat er in Wallonië sedert tientallen jaren leden van de gemeentepolitie te vinden zijn in alle geledingen van alle democratische partijen, zonder dat daardoor moeilijkheden ontstaan. Spreker blijft de mening toegedaan dat dit voorstel hun een elementair recht ontnemt. Hij vraagt zich overigens af waarom het voorstel alleen op het politiepersoneel betrekking heeft, terwijl toch alle gemeentediensten een zekere terughoudendheid in acht moeten nemen.

Op het eerste artikel wordt een derde amendement ingediend, luidende:

«Dit artikel te vervangen als volgt:

«In artikel 216 van de gemeentewet wordt, tussen het eerste en het tweede lid, het volgende lid ingediend:

«Het is de leden van de gemeentepolitie verboden op een publieke wijze deel te nemen aan partijpolitieke activiteiten en zich kandidaat te stellen voor een politiek mandaat.»

Verantwoording

Het is inderdaad verantwoord dat politiemensen enige discretie in acht nemen bij het deelnemen aan politieke activiteiten. Dit geldt trouwens voor iedereen die een openbaar ambt uitoefent.

L'un des auteurs de la proposition de loi constate que l'on envisage le problème de façon apparemment différente dans le sud et dans le nord du pays, dans les grandes villes et dans les petites communes. Il estime, sans cesser de défendre sa proposition initiale, que tout le monde peut accepter le second amendement, qui impose les mêmes limitations que celles qui sont imposées aux militaires. Il admet que le premier et le second alinéas peuvent paraître contradictoires, mais c'est dû à la distinction que l'on veut précisément instaurer: apporter sa collaboration à un parti politique reste autorisé, mais les activités ouvertement politiques sont défendues.

Un membre se demande s'il ne faut pas, en tenant compte du développement de la discussion, préciser ce que l'on entend pas les mots «devoir de réserve» qui est imposé à la police communale. Exercer des fonctions dirigeantes au sein d'un parti constitue, pour lui, une activité politique inadmissible.

Un co-auteur de la proposition de loi rappelle que le deuxième amendement visait à exclure la manifestation publique de l'exercice d'activités politiques. Cela n'empêche pas pour un membre de la police de s'affilier à un parti politique et d'y exercer une fonction d'expert ou de conseiller. Pour lui, ces concepts sont très clairs: un expert ou un conseiller peut assister des élus sans être impliqué dans la prise de décision.

Selon un autre membre, des membres de la police communale sont actifs, depuis des décennies, en Wallonie, à tous les niveaux de responsabilité, au sein des différents partis démocratiques, sans que cela pose de problèmes. Il reste d'avis que la proposition à l'examen les prive d'un droit élémentaire. Il se demande d'ailleurs pourquoi l'on en limite l'application au personnel de la police, alors que toute l'administration communale a un certain devoir de réserve.

Un troisième amendement est déposé à l'article premier, qui est libellé comme suit:

«Remplacer cet article par ce qui suit:

«A l'article 216 de la loi communale, l'alinéa suivant est inséré entre les premier et deuxième alinéas:

«Il est interdit, aux membres de la police communale, de prendre part publiquement à des activités liées à des partis politiques et de se porter candidats à un mandat politique.»

Justification

Il convient effectivement que les membres de la police observent une certaine discrétion pour ce qui est de la participation à des activités politiques. Cela vaut du reste pour quiconque exerce une fonction publique.

Die vereiste neutraliteit in hun relatie met het publiek mag nochtans niet verhinderen dat ook politiemensen een politieke keuze maken en zich engageren op grond van die keuze.

Het uitoefenen van een politiek mandaat is evenwel onverenigbaar met de gewenste neutrale opstelling in het publiek en wordt dus best verboden.

Tenslotte lijkt het ons niet verantwoord in het algemeen deelneming aan politieke activiteiten te verbieden die geen partijpolitiek karakter hebben. Het moet toch perfect denkbaar zijn dat een politieman, uiteraard in burger, deelneemt aan een pluralistische betoging tegen vreemdelingenhaat en racisme.

Een lid merkt op dat zijn voorkeur uitgaat naar het derde amendement dat legistiek beter is opgesteld en, hoewel het bondiger is, alle bepalingen omvat die beoogd worden.

De Minister wijst er in de eerste plaats op dat dit voorstel een parlementair initiatief is, waarin de Regering als zodanig geen expliciet standpunt inneemt. Het tweede amendement is de weerspiegeling van een consensus binnen de werkgroep waarbij hij zich kan aansluiten, maar het is aan de Commissie om een beslissing te nemen.

In de tweede plaats herinnert hij eraan dat het nieuwe tuchtstatuut van de rijkswacht elk lidmaatschap van een politieke partij of deelname aan een politieke activiteit verbiedt. Dit tuchtstatuut is in het Parlement door alle politieke partijen aangenomen. Noch de Raad van State, noch een individuele rijkswachter (die voor het Hof van de Rechten van de Mens te Straatsburg beroep had kunnen aantekenen) hebben geoordeeld dat deze beperking van de politieke rechten de mensenrechten of het recht van vereniging schenden.

Hij herhaalt dat die beperking van de politieke rechten verantwoord wordt door het feit dat zowel de politieagenten als de rijkswachters een functie uitoefenen waarbij zij in sommige omstandigheden als enigen « wettig geweld » mogen gebruiken. De beperking van de politieke rechten is het tegenwicht van deze machtiging. Hij herinnert eraan dat het Parlement zijn personeel precies dezelfde beperking oplegt: het personeel van de Senaat of van de Kamer mag geen kandidaat zijn bij de verkiezingen. Tot op heden heeft hij nog niemand horen zeggen dat dit een schending is van de rechten van de mens.

Ten derde herinnert de Minister eraan dat men op dit ogenblik over geen enkele wettelijke grondslag beschikt om een politieagent te bestraffen die openlijk voor een politieke partij actie voert. Tot op heden kan men de zogenaamde « plicht tot terughoudendheid » geenszins afdwingen.

La nécessaire neutralité des membres de la police dans leurs relations avec le public ne peut toutefois pas les empêcher de faire, eux aussi, un choix politique et de s'engager sur la base de ce choix.

L'exercice d'un mandat est, toutefois, incompatible avec l'attitude de neutralité qu'il est souhaitable que les intéressés adoptent en public et il vaut donc mieux l'interdire.

Enfin, il ne nous paraît pas justifié d'interdire d'une manière générale la participation à des activités politiques qui ne sont pas liées à un parti. Il doit être parfaitement admissible qu'un policier participe en civil, bien entendu, à une manifestation pluraliste contre le racisme et la xénophobie.

Un membre déclare préférer le troisième amendement qui est mieux rédigé du point de vue de la légistique, et qui contient toutes les dispositions nécessaires, malgré sa concision.

Le ministre souligne tout d'abord que la proposition à l'examen résulte d'une initiative parlementaire à l'égard de laquelle le Gouvernement ne prend pas explicitement position en tant que tel. Le second amendement reflète le consensus qui s'est dégagé parmi les membres du groupe de travail auquel le ministre dit pouvoir se joindre, mais il ajoute que c'est à la commission qu'il appartient de prendre une décision.

Le ministre rappelle ensuite que le nouveau statut disciplinaire de la gendarmerie interdit toute affiliation à un parti politique ou toute participation à une activité politique. Ce statut disciplinaire a été adopté au Parlement, par l'ensemble des partis politiques. Ni le Conseil d'Etat, ni aucun gendarme individuel (qui aurait pu interjeter appel devant la Cour des droits de l'homme de Strasbourg) n'ont estimé que cette limitation des droits politiques violerait les droits de l'homme ou le droit d'association.

Il répète que cette limitation des droits politiques se justifie par ce que les agents de police exercent, comme les gendarmes, des fonctions dans lesquelles ils sont les seuls à pouvoir user de « la force légale ». La limitation des droits politiques est la contrepartie de l'habilitation à employer la force légale. Il rappelle que le Parlement impose exactement la même chose à son personnel: le personnel du Sénat et de la Chambre ne peut pas se présenter aux élections. Jusqu'à ce jour, l'on n'a pas entendu dire que cela porte atteinte aux droits de l'homme.

En troisième lieu, le ministre rappelle que l'on ne dispose d'aucune base légale pour sanctionner un policier qui milite publiquement pour un parti politique. Ce que l'on appelle « devoir de réserve » ne peut absolument pas être imposé jusqu'à présent.

Tenslotte wordt het probleem op gemeentelijk niveau veel scherper aanvoeld en wel om een evidente reden: een burgemeester heeft een veel directere band met een politieagent dan de Minister van Binnenlandse Zaken met een rijkswachter. De burgemeester kan een politiek tegenstander die onder zijn bevel staat rechtstreeks bestraffen. De relatie tussen een burgemeester en zijn politieagent is dus veel kiever.

Hij merkt tenslotte op dat de herwaardering van de gemeentepolitie die reeds gedeeltelijk tot stand is gebracht en waaraan verder wordt gewerkt, de gemeentepolitie in staat moet stellen dezelfde kwaliteit en dezelfde waarborgen te bieden als de rijkswacht. Maar dan moet ook voorkomen worden dat de gemeentepolitie blijft doorgaan voor een soort pretoriaanse lijfwacht.

Samengevat komt de discussie voor een lid hierop neer dat de gemeentepolitie een belangrijke schakel vormt in onze samenleving. Het is waar dat men een wettelijke grondslag nodig heeft, om leden van de gemeentepolitie die openlijk uiting geven aan hun politieke overtuiging, te straffen en de bespreking heeft tot doel een aanvaardbare formule te vinden.

Voor hem schenkt de formulering van het derde amendement het meest voldoening: hoewel een politieagent het recht heeft lid te zijn van een politieke partij en deel te nemen aan de interne activiteiten van die partij, moet hij een zekere terughoudendheid in acht nemen zodra die partij publieke activiteiten organiseert.

Een ander lid heeft evenwel bezwaren tegen dit derde amendement, omdat het verbod op publieke deelname aan partijpolitieke activiteiten zou beletten dat een agent deelneemt aan een algemene ledenvergadering. Deze tekst zal evenmin kunnen beletten dat een agent affiches of zelfklevers ophangt van een politieke partij.

De Minister merkt op dat een ledenvergadering, die enkel voor de partijleden toegankelijk is, geen publieke politieke activiteit is, evenmin trouwens als een door een partij georganiseerde bijeenkomst waarop iedereen wordt uitgenodigd. Het wetsvoorstel zal in zijn geheel duidelijker worden door aan het eerste amendement de volgende zin (uit het derde amendement) toe te voegen: «Het is hun verboden zich kandidaat te stellen voor een politiek mandaat.»

Verscheidene leden stemmen met dit voorstel in.

Een lid is van mening dat deze nieuwe tekst geenszins zal verhinderen dat een lid van de gemeentepolitie verantwoordelijkheid draagt in een lokale afdeling van een politieke partij indien hij daarbij een zekere terughoudendheid in acht neemt.

Enfin, le problème est plus aigu au niveau communal, étant donné que le bourgmestre a une relation beaucoup plus directe avec l'agent de police que le ministre de l'Intérieur avec le gendarme. Le bourgmestre sanctionne directement un adversaire politique qui est sous ses ordres. La relation entre un bourgmestre et l'agent de police est donc beaucoup plus délicate.

Il fait enfin remarquer que la revalorisation de la police communale, qu'il a opérée partiellement et qu'il continue à opérer, doit permettre à la police communale d'atteindre le niveau de qualité de la gendarmerie et d'offrir les mêmes garanties que cette dernière. Il faut toutefois éviter à cet égard que la police communale ne continue à passer pour une garde prétorienne.

Un membre constate, en résumé, que la police communale constitue un maillon important de notre société. Il est exact que l'on a besoin d'une base légale pour pouvoir sanctionner la manifestation publique, par les membres de la police communale, des opinions politiques qui sont les leurs. Le but de la discussion est précisément la recherche d'une formule acceptable.

Il estime que le texte du troisième amendement est plus satisfaisant: si l'agent de police a le droit de s'affilier à un parti politique et de participer aux activités internes de ce parti, il n'en a pas moins un «devoir de réserve», dès le moment où ce parti organise une activité publique.

Un autre membre a cependant des objections à l'encontre de ce troisième amendement, parce que l'interdiction de participer publiquement à certaines activités de partis politiques empêcherait même les agents de participer à une assemblée générale de membres. Ce texte ne pourra pas non plus empêcher les agents d'apposer des affiches ou des autocollants d'un parti politique.

Le ministre fait observer qu'une réunion de membres qui n'est accessible qu'aux membres du parti n'est pas une activité politique publique, pas plus d'ailleurs qu'une réunion organisée par un parti et à laquelle tout le monde est convié. La proposition de loi sera plus claire dans son ensemble si l'on ajoute, au premier amendement, la phrase suivante (qui est reprise du troisième amendement): «Il leur est interdit de se porter candidat à un mandat politique.»

Plusieurs commissaires se rallient à cette proposition.

Un membre est d'avis que ce nouveau texte n'empêchera nullement un policier communal d'exercer des responsabilités au sein d'une section locale d'un parti politique en observant le devoir de réserve.

De Minister vraagt zich af hoe een voorzitter van een lokale afdeling zich terughoudend kan opstellen als hij meetings moet organiseren, kandidatenlijsten moet indienen, enz.

Een ander lid kan zich moeilijk indenken hoe een gemeentelijke politieagent die terughoudendheid in acht kan nemen terwijl hij, als voorzitter, voor een politieke partij brieven moet sturen naar het publiek. Het is duidelijk dat het verbod eveneens het niet deelnemen aan verkiezingscampagnes veronderstelt (plakken van affiches, deelnemen aan optochten, enz.). Men kan hoogstens aanvaarden dat een politie-man zijn medewerking verleent aan het opstellen van een verkiezingsprogramma. Hij onderstreept dat de voorzitters van de lokale afdelingen bekende mensen zijn, zelfs indien zij geen politiek mandaat hebben.

De Minister en de meerderheid van de Commissie zijn het met deze beschouwingen eens.

Een lid blijft van mening dat een lid van de gemeentepolitie met inachtneming van zijn plicht tot terughoudendheid, politieke verantwoordelijkheid mag dragen maar geen politiek mandaat mag uitoefenen.

Om verdere discussie te vermijden stelt een ander lid voor het tweede en het derde lid van het tweede amendement eveneens over te nemen, aangezien daarin duidelijk wordt bepaald welke functies uitgeoefend mogen worden door de leden van de gemeentepolitie. Gebeurt dat niet, dan dreigt men te moeten stemmen over een dubbelzinnige tekst.

Een derde spreker stelt dat er inderdaad duidelijkheid dient te bestaan over de te stemmen tekst.

Een lid besluit dat het zich in alle omstandigheden onthouden van openlijk uiting te geven aan een politieke overtuiging onder meer een verbod impliceert:

- op het ophangen van affiches of zelfklevers;
- op het vervullen van een functie als schatbewaarder, secretaris of voorzitter van een politieke partij;
- op het mee organiseren van een politieke meeting;
- op het neerleggen van de kandidatenlijsten bij verkiezingen.

Dit belet echter niet dat een lid van de gemeentepolitie een functie vervult als deskundige, raadgever of lid van een studiecentrum.

De Minister is de mening toegedaan dat het in de Commissie uitgewerkte tekstvoorstel, gebaseerd op het eerste amendement, het duidelijkst weergeeft wat de bedoeling is en berust op een zeer ruime consensus, zelfs op het vlak van de interpretatie.

Le ministre se demande comment le président d'une section locale peut observer un devoir de réserve, s'il doit organiser des meetings, déposer les listes électorales, etc.

Un autre membre déclare qu'il peut difficilement imaginer qu'un agent de la police communale puisse respecter le devoir de réserve tout en devant envoyer, comme président, du courrier au public au nom d'un parti politique. Il est clair que l'interdiction emporte la non-participation en période électorale (collage d'affiches, cortèges, etc.). L'on peut imaginer la possibilité, pour un policier, de prêter son concours à la rédaction d'un programme électoral. Il souligne que les présidents des sections locales sont des gens connus, même s'ils n'ont pas de mandat politique.

Le ministre et la majorité des membres de la commission approuvent ces considérations.

Un membre reste d'avis qu'un membre de la police communale peut porter une responsabilité politique et respecter son devoir de réserve, mais qu'il ne faut pas l'autoriser à exercer un mandat politique.

Un autre membre propose, pour éviter toute discussion, de reprendre également les premier et deuxième alinéas du deuxième amendement qui disent clairement quelles sont les fonctions qui peuvent être exercées par les membres de la police communale. Si on ne les reprend pas, l'on risque de voter un texte ambigu.

Un troisième intervenant estime qu'il y a effectivement lieu de faire toute la clarté au sujet du texte à voter.

Un membre conclut que le devoir de s'abstenir en toutes circonstances de manifester publiquement des opinions politiques implique notamment une interdiction:

- d'apposer des affiches ou des autocollants;
- d'accomplir une fonction de trésorier, de secrétaire ou de président d'un parti politique;
- de contribuer à l'organisation d'un meeting politique;
- de présenter des listes de candidats aux élections.

Cela n'empêche toutefois pas les membres de la police communale de remplir des fonctions d'expert, de conseiller ou de membre d'un centre d'étude.

Le ministre considère que le texte proposé qui a été élaboré en commission et qui se base sur le premier amendement, reproduit le plus clairement l'objectif poursuivi et bénéficie d'un très large consensus, même pour ce qui est de son interprétation.

Men moet zich echter niet verliezen in alle mogelijke hypothesen die de uitdrukking « alle omstandigheden » kan dekken.

Het is aan de rechter om in concrete gevallen te oordelen. De bedoeling van de wetgever kan niet duidelijker worden omschreven: in alle omstandigheden moeten de leden van de gemeentelijke politie zich ervan onthouden openlijk uiting te geven aan hun politieke overtuiging.

Als dit tekstvoorstel wordt aangenomen, zal de Minister aan zijn administratie vragen om een wetsontwerp uit te werken om het verbod op een politiek mandaat in de kieswetgeving op te nemen. De aanname van dit voorstel zal de burgemeesters in staat stellen sancties te treffen. Als een burgemeester meent dat de ondertekening van een intern schrijven door een politieagent-voorzitter van een lokale sectie moet worden gesanctioneerd, zal de Raad van State dit waarschijnlijk overdreven achten. Als de agent echter als voorzitter een schrijven richt aan de ganse bevolking, bestaat er volgens hem wel een gegronde reden om een sanctie op te leggen.

De Commissie voegt eraan toe dat actieve deelname aan een verkiezingscampagne eveneens duidelijk verboden is.

4. STEMMING

Artikel 1

Het amendement bij dit artikel, dat in de Commissie is uitgewerkt, luidt:

« In artikel 216 van de nieuwe gemeentewet worden tussen het eerste en het tweede lid de volgende leden ingevoegd:

« De leden van de gemeentepolitie moeten er zich in alle omstandigheden van onthouden openlijk uiting te geven aan hun politieke overtuiging.

Het is hun verboden zich kandidaat te stellen voor een politiek mandaat. »

Het aldus geamendeerde artikel 1 wordt eenparig aangenomen door de 15 aanwezige leden.

Het eerste, tweede en derde amendement vervallen ingevolge de aanneming van het aldus gewijzigd artikel.

Il ne faut toutefois pas se perdre parmi toutes les hypothèses que peut couvrir l'expression « toutes circonstances ».

Il appartient au juge de se prononcer dans les cas concrets. L'intention du législateur ne peut pas être définie plus clairement: en toutes circonstances, les membres de la police communale doivent s'abstenir de manifester publiquement leurs opinions politiques.

Au cas où le texte ainsi proposé serait adopté, le ministre demandera à son administration d'élaborer un projet de loi en vue d'inscrire dans la législation électorale l'interdiction d'exercer un mandat politique. L'adoption de cette proposition permettra aux bourgmestres de prendre des sanctions. Le Conseil d'Etat considérera probablement qu'il y a exagération, lorsqu'un bourgmestre estime que la signature d'une lettre interne par un agent de police président d'une section locale doit être sanctionnée. Toutefois, lorsque l'agent adresse, en tant que président, une lettre à l'ensemble de la population, il existe un motif valable pour une sanction.

La commission ajoute qu'une participation active à une campagne électorale est également clairement interdite.

4. VOTES

Article premier

L'amendement à cet article, qui a été mis au point en commission, est libellé comme suit:

« A l'article 216 de la nouvelle loi communale, les alinéas suivants sont insérés entre les premier et deuxième alinéas:

« Les membres de la police communale s'abstiennent, en toutes circonstances, de manifester publiquement leurs opinions politiques.

Il leur est interdit de se porter candidat à un mandat politique. »

L'article 1^{er} ainsi amendé est adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

A la suite de l'adoption de l'article ainsi amendé, les premier, deuxième et troisième amendements sont devenus sans objet.

Artikel 2

Artikel 2 wordt eveneens eenparig aangenomen door de 15 aanwezige leden.

*
* *

Het geamendeerde voorstel van wet in zijn geheel wordt eenparig aangenomen door de 15 aanwezige leden.

*
* *

Dit verslag wordt eenparig goedgekeurd door de 20 aanwezige leden.

De Rapporteur,
Leonard QUINTELIER.

De Voorzitter,
Jean PEDE.

Article 2

L'article 2 est également adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

*
* *

L'ensemble de la proposition de loi amendée a été adopté à l'unanimité des 15 membres présents.

*
* *

Le présent rapport a été approuvé à l'unanimité des 20 membres présents.

Le Rapporteur,
Leonard QUINTELIER.

Le Président,
Jean PEDE.

**TEKST AANGENOMEN
DOOR DE COMMISSIE**

Artikel 1

In artikel 216 van de nieuwe gemeentewet worden tussen het eerste en het tweede lid de volgende leden ingevoegd:

« De leden van de gemeentepolitie moeten er zich in alle omstandigheden van onthouden openlijk uiting te geven aan hun politieke overtuiging.

Het is hun verboden zich kandidaat te stellen voor een politiek mandaat. »

Art. 2

Deze wet treedt in werking op 1 januari van het jaar volgend op dat van haar publikatie in het *Belgisch Staatsblad*.

**TEXTE ADOPTE
PAR LA COMMISSION**

Article premier

A l'article 216 de la nouvelle loi communale, les alinéas suivants sont insérés entre les premier et deuxième alinéas:

« Les membres de la police communale s'abstiennent, en toutes circonstances, de manifester publiquement leurs opinions politiques.

Il leur est interdit de se porter candidat à un mandat politique. »

Art. 2

La présente loi entre en vigueur le 1^{er} janvier de l'année qui suit celle de sa publication au *Moniteur belge*.